

МІКРОСКОП ТА ТЕЛЕСКОП – ІСТОРІЯ ВІНАЙДЕННЯ

Приходько А.О., Федянін І.А.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Неможливо уявити сучасну науку без оптичних приладів. Вони непомітно увійшли в науку, медицину, освіту. Мікроскоп і телескоп було винайдено наприкінці XVI – на початку XVII ст. Не обійшлося без випадковостей: шліфувальники скла для окулярів волею випадку звернули увагу на властивість двох лінз, які розташовувалися на відстані, збільшувати предмети. Хто ж був першим відкривачем властивостей мікроскопів та телескопів?

Їх було кілька. Це і Захар Янсен, син майстра-виробника окулярів. У 1591 р. він створив перший прототип телескопу. Не можна не згадати його конкурентів, Йоганна Ліпперсгея та Якова Метіуса, які представили у 1608 р. у Нідерландські генеральні штати виготовлені ними підзорні труби. Цікаво, що спочатку їх називали не телескопи, а «блохоглядськими» або «мухоглядськими» трубами. Зрозуміло, що їх використовували для вивчення комах. Необхідно згадати Корнелія Дреббеля, голландця, який працював переважно в Англії. Відомо, що він перший привіз до Великої Британії мікроскоп та телескоп. Навряд чи він винайшов ці прилади, але з 1621 р. Дреббель почав виготовляти оптичні прилади і, швидше за все, його мікроскоп у 1624 р. був переданий Галілею для досліджень.

Чимало ремісників приписували собі винахід мікроскопа та телескопа, наприклад, англієць Томас Діггес, француз Шоре та італієць Фонтана з Неаполя [1, с. 59].

Але центральне місце, пов'язане з ранньою історією оптичних приладів, належить, звичайно, Галілео Галілею. Саме він зумів використовувати лінзи опуклі та увігнуті та зробив мікроскоп та телескоп загальним надбанням. Чого коштують хоча б гори на Місяці, які він відкрив? А дослідження ним Чумацького Шляху? Почавши з приладу, що давав дев'ятиразове збільшення, Галілей дуже швидко збудував трубу зі збільшенням у 1000 разів. Йому вдалося першому використати телескоп для вивчення зоряного неба та зробити чимало відкриттів.

Отже, можна назвати, що з перших дослідників у сфері телескопів і мікроскопів слід вважати Захарія Янсена з Голландії (1590). Але поруч із ім'ям цього винахідника обов'язково має згадуватися видатного вченого, який блискуче застосовував на практиці телескоп і подарував світові оптичні прилади, які застосовуються сьогодні в різних галузях науки, за допомогою яких людство отримало цілі комплекси знань — ім'я Галілео Галелєя [1, с. 60]. Першим для дослідження металів мікроскоп використав Павло Петрович Аносов — винахідник вітчизняного булату.

Література:

1. Федоров. Ф. Кто изобрел микроскоп и телескоп? // Вестник знания, 1938, № 9. С. 59-60.